

„Narodne novine“, broj 10/86.

Napomena:

Objavljeno u »Narodnim novinama«, br. 10/86., na temelju članka na temelju članka 16. stavka 1. Zakona o zaštiti na radu (»Narodne novine« br. 19/83.).

Primjenjuje se u dijelu u kojem nije u suprotnosti sa Zakonom o zaštiti na radu (»Narodne novine« br. 71/14., 118/14., 154/14.)

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU U ŠUMARSTVU

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se pravila zaštite na radu za radnike koji obavljaju određene poslove odnosno radne zadatke na otvorenom prostoru u šumarstvu, u osnovnoj i drugoj organizaciji udruženog rada, radnoj zajednici, ugovornoj organizaciji udruženog rada, zemljoradničkoj i drugoj zadruzi i drugim oblicima udruživanja rada i sredstava (u daljnjem tekstu: organizacija).

Pravila zaštite na radu propisana ovim pravilnikom na odgovarajući način primjenjuju se i na radne ljude koji samostalno obavljaju djelatnost osobnim radom sredstvima u vlasništvu građana, građanskih pravnih osoba i građana ako se koriste dopunskim radom drugih osoba (u daljnjem tekstu: poslodavac).

Član 2.

Pravila zaštite na radu u šumarstvu u smislu ovog pravilnika obuhvaćaju:

1. zajedničke odredbe,
2. plan o uređenju radilišta u šumarstvu,
3. pravila zaštite na radu na pojedinim poslovima,
4. prijevoz, smještaj i ishranu radnika.

Član 3.

Pravila zaštite na radu koja nisu utvrđena ovim pravilnikom dužne su osigurati organizacije i poslodavci primjenom pravila zaštite na radu utvrđenih zakonima, pravilnicima, standardima i tehničkim normativima.

Odredba stava 1. ovog člana odnosi se naročito na izgradnju i korištenje objekata namijenjenih za rad, smještaj radnika, opreme i materijala, ispitivanje oruđa za rad s povećanim opasnostima, utvrđivanje poslova s posebnim uvjetima rada, pružanje neposredne prve pomoći, osobna zaštitna sredstva i drugo.

II. PRAVILA ZAŠTITE NA RADU

1. Zajedničke odredbe

Član 4.

Poslove odnosno radne zadatke na uzgoju šume, sječi stabala, izradi, prijenosu, manipulaciji i uskladištenju drvnih sortimenata, uređivanju šume, branju šumskog sjemena u krošnjama stabala, smolarenju i rukovanju opasnim i štetnim tvarima (zaštita šumskog bilja, drveća, drvnih sortimenata i sl.) moraju obavljati najmanje dva radnika na udaljenosti sa koje se mogu vidjeti, ili neposredno komunicirati.

Pri obavljanju poslova iz stava 1. ovog člana radnici moraju biti raspoređeni tako da se međusobno ne ometaju u radu i da mogu sigurno izvoditi radne postupke.

Član 5.

Poslovi odnosno radni zadaci iz člana 4. stava 1. ovog pravilnika ne smiju se obavljati pod nepovoljnim klimatskim ili drugim uvjetima koji bi ugrožavali sigurnost i zdravlje radnika na radu.

Član 6.

Radnicima koji obavljaju određene poslove odnosno radne zadatke iz člana 4. stava 1. ovog pravilnika moraju se osigurati odgovarajuća sredstva rada, oprema i osobna zaštitna sredstva koja su izrađena u skladu s pravilima zaštite na radu i koja su ispravna.

Radnici su dužni sredstva rada, opremu i osobna zaštitna sredstva namjenski upotrebljavati i njima pažljivo rukovati.

Član 7.

Oruđa za rad, oprema, alat i osobna zaštitna sredstva kao i druga sredstva rada koja radnici upotrebljavaju pri obavljanju poslova odnosno radnih zadataka moraju se održavati u ispravnom stanju i poslije upotrebe odložiti na za to određeno mjesto, u skladu s planom o uređenju radilišta.

2. Plan o uređenju radilišta u šumarstvu

Član 8.

Organizacije i poslodavci koji na radilištima obavljaju radove na iskorištavanju šuma dužni su prije početka izvođenja radova urediti radilište i osigurati da se radovi obavljaju u skladu s pravilima zaštite na radu, na temelju plana o uređenju radilišta.

Član 9.

Plan o uređenju radilišta obavezno sadrži podatke propisane Pravilnikom o sadržaju plana uređenja privremenih i zajedničkih privremenih radilišta.

3. Pravila zaštite na radu na pojedinim poslovima

a) Sječa i izrada drvnih sortimenata

Član 10.

Sječa i izrada drvnih sortimenata smije započeti tek kada je radilište uređeno prema planu o uređenju radilišta.

Član 11.

Prije početka sječe i izrade drvnih sortimenata moraju se na vidan način odrediti sjekačke linije.

U određenoj sjekačkoj liniji poslove sječe smije obavljati jedan sjekač s motornom pilom ili sjekačka grupa koja se sastoji od dva radnika i jedne motorne pile.

Radnici koji obavljaju poslove sječe i izrade drvnih sortimenata moraju raditi na udaljenosti sa koje se mogu vidjeti ili neposredno komunicirati.

Član 12.

Rad sjekačke grupe mora se organizirati tako da na sječi i izradi drvnih sortimenata motornom pilom radnik ne smije raditi duže od dva sata neprekidno, odnosno duže od četiri sata sa prekidima u toku jednog radnog dana.

Pod neprekidnim radom u smislu stava 1. ovog člana podrazumijeva se rad s motornom pilom kad je ona u funkciji.

Član 13.

Radnik koji rukovodi sjekačkim grupama mora imati posebna ovlaštenja i odgovornosti u vezi s provođenjem propisa o zaštiti radnika na radu.

Radnik iz stava 1. ovog člana mora se nalaziti na radilištu za sve vrijeme obavljanja radova na sječi i izradi drvnih sortimenata.

Član 14.

U skladu s planom o uređenju radilišta ovlašteni radnik iz člana 13. ovog pravilnika određuje opći smjer obaranja stabala u ovisnosti s tehnološkim procesom, predviđenom tehnologijom privlačenja drvnih sortimenata, položaja puteva i šumskih vlaka i načina obnove šume.

Član 15.

Smjer obaranja stabla određuje sjekač, uzimajući u obzir opasnosti koje mu prijete posebno u uvjetima guste sastojine, jako strmog ili stjenovitog terena, nagnutih, šupljih, djelimično sasušeni stabala i stabala sa jednostranom krošnjom.

Pri utvrđivanju smjera pada stabla mora sjekač uzeti u obzir težište stabla, mogućnost odstupanja u toku rušenja stabla, daljnju obradu oborenog stabla, uvjete privlačenja drvnih sortimenata i prirodne prepreke.

Član 16.

Sjekačke grupe odnosno radnike sjekače mora ovlaštenu radnik iz člana 13. ovog pravilnika rasporediti u sjekačke linije tako da njihova međusobna udaljenost pri obaranju stabala ne može biti manja od dvostruke visine stabala koja se sijeku.

Član 17.

Na strmom terenu sjekačke linije moraju se postavljati okomito na slojnice terena, kako bi se onemogućio rad sjekača jednih iznad drugih.

Član 18.

Sječa stabala mora se vršiti na strmom terenu odozdo na gore.

Član 19.

Tokom rada u sjekačkoj liniji prije početka sječe pojedinog stabla, moraju se prethodno oboriti susjedna trula stabla i stabla koja prijete padom na udaljenosti najmanje dvije visine stabla koje se obara.

Član 20.

Prije početka sječe stabla mora se očistiti teren na mjestu rada i izvršiti provjera slobodno visećih grana u krošnji stabla kojeg se obara i susjednih stabala, kako bi se osigurali uvjeti za siguran rad.

Član 21.

Ako je promjer stabla na mjestu prereza veći od dvostruke dužine efektivnog dijela vodilice, ili ako zadebljanje žile na mjestu prereza povećava promjer stabla za više od 30 cm, mora se prije obaranja stabla izvršiti oblikovanje žilišta.

Oblikovanje žilišta stabla smije se u slučajevima navedenim u stavu 1. ovog člana izvršiti samo ako je centralni dio stabla zdrav i bez šupljina.

Član 22.

Sa strane na koju treba da padne stablo mora se na mjestu prereza izvaditi isječak, tako da se u stablu napravi klinasti zasjek dubok 1/4 do 1/3 promjera stabla čiji kut iznosi približno 35 stupnjeva.

Rez pile sa suprotne strane mora završavati 2-5 cm iznad donjeg ruba zasjeka.

Klinasti zasjek iz stava 1. ovog člana kod stabla promjera do 30 cm može biti dubok i do 1/2 njegovog promjera.

Član 23.

Ako je promjer stabla na mjestu reza veći od dvostruke dužine vodilice, klinasti zasjek treba produbiti prema centralnom dijelu poprečnog presjeka, s tim da se ostavljaju neprerezani krajevi dužine rubova najmanje 15 cm.

Član 24.

Nakon izrade klinastog zasjeka, sjekač je dužan provjeriti ispravnost njegove izrade odnosno utvrđenog smjera obaranja stabla.

Član 25.

Pri izradi reza sa suprotne strane klinastog zasjeka sjekač je dužan primijeniti odgovarajuću tehnologiju reza, kojom se osigurava sigurno obaranje stabla (normalni, ubodni, lepezasti i drugi rez).

Član 26.

Prije početka izrade reza sjekač je dužan na unaprijed dogovoreni način glasno upozoriti ostale radnike na početak obaranja stabla.

Sjekači i druge osobe dužne su na glas upozorenja o obaranju stabla povući se suprotno od smjera pada stabla lijevo ili desno pod kutem do 45 stupnjeva.

Smjer povlačenja sjekača i drugih osoba mora biti unaprijed određen i oslobođen svih prepreka.

Član 27.

Između reza i klinastog zasjeka mora se na mjestu prereza stabla ostaviti odgovarajuća prelomnica (pero) širine 2 do 6 cm ovisno o debljini stabla.

Član 28.

Pri obaranju stabla u zonama opasnosti uz susjedne objekte kao što su prometnice, stambene zgrade, električni vodovi, drugi objekti i sl. moraju se poduzimati dodatne mjere sigurnosti.

Član 29.

Obaranje stabla mora se izvoditi na način da ne dođe do uklještenja - zaustave oborenog stabla na susjednom stablu.

Iznimno, u slučaju uklještenja stabla obaranje se vrši na siguran način upotrebom odgovarajućih sredstava rada (traktori, vitla i specijalni uređaji).

Postupak obaranja uklještenog ili zaustavljenog odnosno šupljeg ili trulog stabla utvrđuje ovlaštenu radnik iz člana 13. ovog pravilnika koji i neposredno rukovodi postupkom obaranja.

Sjekačka grupa i ovlaštenu radnik ne smiju napustiti mjesto sječe dok ne obore uklješteno stablo, ili iznimno vidno obilježe mjesto opasnosti znakovima upozorenja.

Član 30.

Za obaranje stabla u pravilu se upotrebljavaju klinovi.

Klinovi iz stava 1. ovog člana izrađuju se od plastike, lakog metala ili drva.

Nije dozvoljeno koristiti sjekiru umjesto klina.

Ako se koriste klinovi izrađeni od lakog metala ili plastike njihovi listovi moraju biti rebrasti i obrnuto nazubljeni.

Član 31.

Prije završnog nabijanja klina mora se izvaditi motorna pila iz potpiljka.

Za nabijanje klina mora se koristiti malj izrađen od tvrdog i zdravog drveta s okovanim čelom.

Član 32.

Ako je na jednom panju izraslo više stabala, prilikom sječe mora se svako stablo obarati pojedinačno.

Član 33.

Pri radu u krošnji stojećeg stabla kao što je kresanje ili sječa grana mora se radnicima osigurati korištenje odgovarajućih osobnih zaštitnih sredstava i zaštitnih naprava za rad u tim uvjetima.

Osobna zaštitna sredstva iz stava 1. ovog člana su zaštitno radno odijelo izrađeno tako da je pri korištenju pripijeno uz tijelo radnika, obuća s rebrastim gumenim džonom, šljem, zaštitne rukavice i sredstva za zaštitu sluha.

Zaštitne naprave iz stava 1. ovog člana su sigurnosne ljestve ili kuke za penjanje i silaženje, sigurnosni pojasevi i pojas za pričvršćenje motorne pile na granu stabla.

Organizacija je dužna samoupravnim općim aktom o zaštiti na radu utvrditi vrstu i karakteristiku osobnih zaštitnih sredstava i zaštitnih naprava.

Član 34.

Sječa stabla ne smije se obavljati:

- ako je temperatura zraka ispod 258 K (-15°C),
- kada pada kiša ili snijeg,
- ako snježni pokrivač ili kitine onemogućavaju siguran rad radnika,
- ako je teren poplavljen,
- po mraku i u slučajevima slabe vidljivosti zbog vremenskih nepogoda, kada se ne vide vrhovi stojećih stabala koja se sijeku,
- u slučajevima poledice na tlu ili stvaranja ledene kore u krošnjama stabala,
- za vrijeme atmosferskih pražnjenja,
- u toku oluje i mećave i kada postoji opasnost od lavine,
- u slučaju jačeg vjetrova koji onemogućava siguran rad.

Član 35.

Zabranjeno je istovremeno podsijecanje i podrezivanje više stabala kao i obaranje jednog stabla pomoću drugog.

Član 36.

Izrada drvnih sortimenata obuhvaća:

- kresanje grana,
- skidanje kore,
- prerezivanje odnosno trupljenje,
- cijepanje,
- slaganje prostornog drveta.

Član 37.

Kresanju grana i prerezivanju na nagnutom terenu, a po potrebi i skidanju kore, može se pristupiti tek onda kada se stablo postavi u stabilan položaj, odnosno podupre kolčevima zabijenim u zemlju.

Prije prerezivanja oborenog stabla radnik je dužan zavisno od položaja stabla okresati i prerezati sve grane na krošnji primjenjujući odgovarajuću tehnologiju prerezivanja grana (normalni, ubodni, lepezasti rez i drugo).

Član 38.

Prerezivanje stabla na tlu između dva oslonca vrši se na način da prvi rez počinje s gornje strane u dubini 1/3 promjera, a drugi rez s donje strane mora se završiti tako da širi kraj prelomnice (pera) ostaje na strani suprotno od sjekača.

Deblja stabla se smiju prerezivati potpunim rezom s gornje strane uz obaveznu upotrebu klina, tako da ne dolazi do uklještenja vodilice.

Član 39.

Prerezivanje stabla oslonjenog na samo jedan oslonac (u vidu konzole) vrši se na način da prvi rez počinje s donje strane prema gore do 1/3 promjera, a drugi završava s gornje strane.

Član 40.

Pri kresanju grana i prerezivanju stabla na nagnutom terenu radnik mora stajati s gornje strane oborenog stabla.

Član 41.

Grane debljih stabala koje se nalaze s donje strane moraju se kresati po završetku prerezivanja stabla a grane tanjih stabala nakon okretanja stabla pomoću okretaljke.

Član 42.

Zabranjena je izrada drvnih sortimenata iz stabla koje leži u vodi.

Član 43.

Pokretanje oblovine mora se vršiti okretaljka i polugama, guranjem oblovine od sebe.

Član 44.

Cijepanje oblovine u prostorno drvo vrši se upotrebom sjekire te klinova i malja.

Klinovi i maljevi koji se koriste pri cijepanju oblovine moraju ispunjavati uvjete utvrđene članom 30. ovog pravilnika.

b) Korištenje motorne lančane pile

Član 45.

Motorne lančane pile koje se koriste pri sječi stabala i izradi drvnih sortimenata moraju ispunjavati uvjete propisane tehničkim normativima za primjenu motornih lančanih pila u šumarstvu.

Član 46.

Za pojedine faze rada na sječi i izradi drvnih sortimenata moraju se upotrebljavati motorne lančane pile koje po svojim karakteristikama odgovaraju uvjetima rada.

Motorne pile koje se koriste za sječu i izradu drvnih sortimenata moraju imati ugrađenu kočnicu lanca.

Organizacija je dužna propisati karakteristike motornih pila za obavljanje pojedinih poslova na sječi i izradi drvnih sortimenata.

Član 47.

Radnik zadužen za upotrebu motorne pile dužan je motornu pilu prije upotrebe pažljivo pregledati i utvrditi da li je:

1. lanac pile ispravan, pravilno zategnut i naoštren,
2. vodilica pile i pogonski zupčanik ispravan,
3. ispravna kočnica lanca i hvatač lanca,
4. ispravan ispušni lonac i prigušivač buke,
5. ispravan osigurač poluge gasa,
6. dovoljno ulja za podmazivanje lanca,
7. čisti filter za zrak.

Član 48.

Popravak motorne pile vrši se, po pravilu, u radionici, a samo izuzetno manje popravke motorne pile može izvršiti sjekač pod uvjetom da to može učiniti stručno i na siguran način.

Član 49.

Pri radu s motornom pilom radnici su dužni:

1. zauzeti stabilan položaj za rad pri korištenju motorne pile,
2. pustiti pilu u rad nakon što se sve osobe udalje od tog mjesta najmanje dva metra,
3. ukopčati lanac pile prije piljenja,
4. motornu pilu stavljati u pogon s isključenim lancem pile,
5. provjeravati zategnutost lanca s isključenim motorom,
6. isključiti motor pile iz pogona u slučaju bilo kakvih smetnji pri radu pile,
7. prije puštanja u rad motornu pilu treba očistiti od tragova goriva, maziva i nataložene nečistoće,
8. da pri punjenju rezervoara gorivom ne puše i ne upotrebljavaju otvoreni plamen,
9. da prilikom nošenja pile s jednog mjesta rada na drugo isključe motor pile,
10. da pri prenosu pile na radilište i s radilišta vodilicu i lanac pile zaštite navlakom.

c) Privlačenje drvnih sortimenata

Član 50.

Zavisno o tehnologiji rada privlačenje drvnih sortimenata s radilišta do pomoćnog stovarišta obavlja se mehanizirano ili pomoću stočne zaprege.

Član 51.

Pravac, mjesto i način privlačenja drvnih sortimenata s radilišta do pomoćnog stovarišta određuje se na osnovi plana o uređenju radilišta.

Član 52.

Zavisno od utvrđenog načina privlačenja drvnih sortimenata (mehaničkim putem ili pomoću stočne zaprege) uređuju se putevi (vlake) za privlačenje drvnih sortimenata.

Širina vlaka mora kod privlačenja traktorom biti najmanje 1 metar šira od širine traktora.

Elementi vlaka i pravci privlačenja moraju biti prilagođeni tehničkim mogućnostima sredstava za mehaničko privlačenje.

Član 53.

Za vrijeme privlačenja drvnih sortimenata ne smiju se radnici i druge osobe nalaziti na liniji vuče niti se smiju voziti uz vozača, na traktoru ili na drvnim sortimentima koji se privlače.

Da bi se spriječile opasnosti kod grupnog rada navedene u stavu 1. ovog člana, vozač traktora odnosno gonič stoke ne smije započeti s privlačenjem drvnih sortimenata dok im pomoćnik ne da ugovoreni znak za početak rada.

Član 54.

Pri privlačenju drvnih sortimenata vlaka na strmom i klizavom terenu mora biti posuta materijalom koji sprečava nekontrolirano klizanje tereta.

Nekontrolirano klizanje drvnih sortimenata može se osigurati i upotrebom lanaca.

Član 55.

Po cijeloj dužini vlake moraju biti očišćene od predmeta koji se nalaze na samoj vlaki i od grana susjednih stabala koje nadvisuju vlak u visini gabarita mehaniziranih sredstava odnosno stočne zaprege.

Član 56.

Radnik koji upravlja mehaniziranim sredstvima i stočnom zapregom mora biti osposobljen za privlačenje trupaca, oblovine i drugih drvnih sortimenata.

Član 57.

Na strmom i nagnutom terenu radnici koji upravljaju stočnom zapregom moraju se nalaziti izvan zone opasnosti na strani suprotnoj od nagiba terena.

Na strmom dijelu puta smije se nalaziti samo jedna zaprega.

Član 58.

Pri privlačenju oblovine radnik koji upravlja zapregom mora imati okretaljku za pokretanje tereta.

Jedan radnik može pratiti samo jednu zapregu.

Član 59.

Ako se za privlačenje drvnih sortimenata upotrebljavaju traktori, onda oni moraju imati ugrađene odgovarajuće priključke.

Član 60.

Pod nepovoljnim vremenskim uvjetima (kiša, vjetar, snijeg, hladnoća i sl.) privlačenje drvnih sortimenata može se obavljati samo sa traktorima koji imaju sigurnosnu kabinu sa sjedištem za vozača.

Traktor sa kabinom mora imati mogućnost lakog postavljanja odnosno skidanja kabine.

Kabina traktora mora biti izrađena tako da štiti vozača, odnosno suvozača ako su u kabini ugrađena dva sjedišta, od vremenskih nepogoda, padajućih i visećih grana, udara oblovine i drugih predmeta, povreda u slučaju prevrtanja traktora i sl.

Na vjetrobranu i prozorima kabine mora biti ugrađeno staklo koje omogućava dobru vidljivost naročito prema priključnim oruđima, a koje u slučaju loma ne ugrožava vozača odnosno suvozača.

Sjedište vozača mora biti dobro pričvršćeno, da ublažava potrese pri vožnji i da ima oslonac na leđa i noge.

Pedale traktora moraju sa strane biti zaštićene od skliznuća noge.

Traktori moraju biti opremljeni stepenicama ili ljestvama sa ručkama za sigurno penjanje u kabinu i silaženje iz kabine.

Na traktorima s gusjenicama moraju gusjenice u dužini kabine biti natkrivene čvrstim limom.

Član 61.

Ako vremenski uvjeti i nagnutost terena to dozvoljavaju privlačenje drvnih sortimenata može se obavljati i traktorima bez kabine.

Traktori iz stava 1. ovog člana moraju iznad sjedišta vozača imati ugrađen sigurnosni okvir radi zaštite radnika u slučaju prevrtanja.

Član 62.

Prije početka rada vozač traktora mora upoznati put kojim će privlačiti drvene sortimente, kako bi se uvjerio u njegovu sigurnost za siguran rad.

Vlake i pravci izvlačenja drvnih sortimenata moraju biti vidno označene.

Elementi vlaka i pravci privlačenja moraju biti prilagođeni tehničkim mogućnostima traktora.

Vozač traktora dužan je pridržavati se uputstva za rukovanje traktorom, naročito u pogledu dozvoljenog opterećenja.

Član 63.

Ako se teret spušta poprečno po padini terena sa nagibom većim od 15 stupnjeva, gume traktora moraju biti opremljene lancima.

Član 64.

Organizacija je dužna utvrditi posebne uvjete koje mora ispunjavati vozač traktora u pogledu stručne spreme, dobi, spola, zdravstvenog stanja i psihičkih sposobnosti.

Radnika iz stava 1. ovog člana organizacija je dužna osposobiti za rad na siguran način pri upravljanju traktorom i svim njegovim priključcima na temelju posebno izrađenih programa o osposobljavanju radnika.

Član 65.

Motor traktora smije staviti u pogon samo vozač traktora.

Vozač traktora dužan je prekinuti rad, ako u toku rada utvrdi neispravnost traktora ili njegovih priključaka.

Član 66.

Privlačenje i iznošenje drvnih sortimenata može se obavljati mehaniziranim sredstvima rada i to specijalnim vitlima i šumskim žičarama.

Šumskim žičarama u smislu ovog pravilnika smatraju se: žični kranovi, gravitacioni kranovi i kružne žičare.

Član 67.

Šumske žičare za prijenos drvnih sortimenata moraju biti projektirane i izgrađene prema propisima o zaštiti na radu i hrvatskim normama.

Član 68.

Prije montaže i demontaže šumske žičare, organizacija je dužna donijeti plan mjera zaštite na radu pri obavljanju tih poslova.

Plan mjera zaštite na radu iz stava 1. ovog člana naročito sadrži:

1. uzdužni profil šumske žičare;
2. način sidrenja nosećeg užeta;
3. mjesto i način sidrenja motornog vitla;
4. način skidanja nosećeg užeta;
5. utvrđivanje nategnutosti užeta;
6. tehničke podatke o kapacitetu i sastavnim dijelovima šumske žičare (čelično uže, motorno vitlo, kolica, dozvoljena težina tereta i dr.);
7. redoslijed montaže i demontaže šumske žičare i organizacija rada šumskom žičarom;
8. sredstva i način sporazumijevanja radnika koji rade na žičari;
9. mjesto i uređenje utovarne i istovarne stanice;
10. način održavanja i popravka šumske žičare.

Član 69.

Prije početka korištenja šumske žičare radna organizacija mora izvršiti ispitivanja žičare u skladu s propisima o zaštiti na radu i posebnim propisima kojima je predmetna materija regulirana i ishoditi dozvolu za njeno korištenje.

Član 70.

Za utovar i istovar drvnih sortimenata koji se transportiraju šumskom žičarom moraju se izgraditi utovarne i istovarne stanice, koje su međusobno povezane sredstvima za sporazumijevanje (telefon, radio-veza i slično).

Prostor za utovar i istovar drvnih sortimenata mora biti oslobođen za nesmetan i siguran rad.

Ako na utovarnoj odnosno istovarnoj stanici dođe do nagomilavanja drvnih sortimenata koji ugrožavaju siguran utovar ili istovar, odgovorni radnik je dužan obustaviti rad šumske žičare.

Član 71.

Promet šumskom žičarom odvija se uz pomoć unaprijed dogovorenih signala. Signali moraju biti jasni i istaknuti na vidnom mjestu utovarne i istovarne stanice.

Radnici koji rade na trasi šumske žičare moraju biti upoznati s dogovorenim signalima.

Član 72.

Opterećenje šumske žičare i vitla ne smije biti veće od opterećenja koje je odredio proizvođač žičare.

Dozvoljena težina tereta mora biti vidno obilježena na mjestu gdje se teret pričvršćuje na šumsku žičaru.

Član 73.

Zabranjen je prijevoz ljudi šumskom žičarom.

Izuzetno, uz pismeni nalog odgovornog radnika, žičarom se mogu voziti radnici koji održavaju i popravljaju šumsku žičaru.

Radnicima koji održavaju i popravljaju šumsku žičaru organizacija je dužna omogućiti obavljanje tih poslova u uvjetima za siguran rad.

Za vrijeme popravka šumske žičare, žičara ne smije biti opterećena drvnim sortimentima ili bilo kojim drugim materijalom.

Član 74.

Za vrijeme prenošenja tereta šumskom žičarom radnici se ne smiju nalaziti na trasi žičare.

Trasa žičare mora biti vidljivo označena s postavljenim upozorenjima na opasnost.

Član 75.

Saobraćajnice i drugi objekti koji se nalaze ispod šumske žičare moraju biti prekriveni sigurnom zaštitom.

Član 76.

Objekti i uređaji žičare moraju se održavati tako da budu uvijek tehnički ispravni za siguran promet.

Za tehničku ispravnost i siguran rad žičare odgovorna je organizacija koja koristi žičaru.

Član 77.

Trasa žičare mora se pregledati svakog dana i utvrditi da li je sposobna za siguran i nesmetan rad.

Najmanje svakih 14 dana moraju se pregledati stupovi žičare i oprema na njima te provjeriti njezina ispravnost.

Drvena konstrukcija žičare mora se pregledati najmanje svakih 6 mjeseci, a čelična konstrukcija žičare najmanje jednom godišnje.

O rezultatima pregleda žičare mora se sastavljati zapisnik, a o ispravnosti žičare mora se izdati isprava u skladu s Pravilnikom o načinu ispitivanja određenih sredstava rada i radne okoline te sadržaju, obliku i načinu izdavanja isprava.

d) Stovarišta drvnih sortimenata

Član 78.

Za glavno i pomoćno stovarište za prostorno drvo smije se koristiti samo ravan ili blago nagnut teren nagiba do 15 stupnjeva.

Teren koji se koristi za glavno i pomoćno stovarište mora biti očišćen od drveća, grana, kamenja i drugih predmeta, koji smetaju pri radu.

Član 79.

Stabilnost složaja prostornog drva mora se osigurati tako da se krajevi složaja slažu unakriž ili se krajevi složaja moraju osigurati podupiračima, koji onemogućavaju rušenje složaja.

Član 80.

Složaj prostornog drva ne smije biti viši od 2 m.

Prolazi između složajeva ne smiju biti manji od 1,5 m.

Član 81.

Pri ručnom prenošenju odnosno slaganju prostornog drva, težina pojedinog komada (cjepanice) ne smije prelaziti 25 kg za muškarce odnosno 15 kg za žene.

Ako poslovi zahtijevaju ručno dizanje ili nošenje tereta težih od 25 kg za muškarce i težih od 15 kg za žene, organizacija je dužna utvrditi posebne uvjete koje radnici moraju ispunjavati za obavljanje tih poslova, u skladu s Pravilnikom o poslovima s posebnim uvjetima rada.

Član 82.

Pri manipulaciji oblovinom radnici se ne smiju nalaziti u zoni opasnosti, a organizacija je dužna odrediti radnika koji će koordinirati rad grupe prema unaprijed utvrđenom načinu rada.

Pri odlaganju oblovine na pomoćnom stovarištu manipulacija se mora izvoditi tako da ne dođe do križanja oblovine.

Član 83.

Slaganje oblovine u složajeve mora se obavljati mehanizirano.

Visina složajeva oblovine ovisi o karakteristikama mehaniziranih sredstava i tehnološkom postupku rada.

Stabilnost složajeva oblovine mora se osigurati s podupiračima, ili na drugi način.

Član 84.

Kada se oblovina slaže paralelno, kosina složajeva ne smije biti veća od 30 stupnjeva.

Član 85.

Pri ručnom rukovanju oblovinom kotrljanje moraju obavljati najmanje dva radnika pomoću okretaljke ili drugog odgovarajućeg alata.

Alat koji radnici koriste mora pri rukovanju biti u položaju koji osigurava siguran rad radnika u slučaju iskliznuća oblovine.

Član 86.

Radovi na stovarištima moraju se obavljati pod nadzorom za to ovlaštenog radnika u skladu s odredbama samoupravnog općeg akta o zaštiti na radu u organizaciji.

Član 87.

Glavno stovarište drvnih sortimenata mora biti ograđeno ili na odgovarajući način označeno.

Teren stovarišta mora biti poravnat, čvrst i očišćen od predmeta koji smetaju pri radu.

Nagib terena glavnog stovarišta ne smije biti veći od 10 stupnjeva.

Član 88.

Opće osvjetljenje glavnog stovarišta mora iznositi najmanje 3 luksa.

Zavisno od složenosti procesa rada koji se noću obavlja na mjestima rada, pored opće vanjske rasvjete treba osigurati i funkcionalnu rasvjetu.

Član 89.

Na glavnim stovarištima moraju se osigurati prostorije za povremeno zagrijavanje radnika u zimskom razdoblju i radi zaštite radnika od elementarnih nepogoda.

e) Utovar, istovar i prijevoz drvnih sortimenata

Član 90.

Utovar i istovar prostornog drva u transportno sredstvo obavlja se ručno ili mehanizirano. Pri ručnom utovaru prostornog drva u transportna sredstva poslove utovara moraju obavljati najmanje dva radnika.

Utovar i istovar oblovine u transportno sredstvo mora se obavljati mehanizirano.

Član 91.

Skidanje oblovine sa složajeva i transportnih sredstava mora se obavljati odozgo prema dolje.

Nije dozvoljeno mehaniziranim sredstvima izvlačenje donjih naslaga složene oblovine.

Član 92.

Za vrijeme utovara drvnih sortimenata motorno i drugo vozilo u koje se vrši utovar mora biti zakočeno i osigurano od pomicanja podmetačima, a pogonski motor isključen iz rada.

Član 93.

Motorna vozila s ugrađenim dizalicama kao i samohodne dizalice moraju pri utovaru tereta koristiti nogare, kako bi se pri utovaru i istovaru tereta osiguralo vozilo od prevrtanja.

Nogari iz stava 1. ovog člana moraju se oslanjati na čvrstu podlogu i moraju biti u funkciji.

Samohodne dizalice koje nemaju ugrađene nogare iz stava 1. ovog člana moraju se postavljati na ravne i čvrste podloge i koristiti na način koji onemogućava privlačenje vozila pri utovaru i istovaru tereta.

Član 94.

Za vrijeme utovara drvnih sortimenata u zaprežno vozilo, stoka mora biti ispregnuta.

Član 95.

Prijevoz drvnih sortimenata mora se obavljati vozilima koja su za tu namjenu prilagođena.

Visina tereta na vozilima iz stava 1. ovog člana ne smije prelaziti visinu ugrađenih ručica za osiguranje tereta.

Pri prijevozu drvnih sortimenata kraćih dužina mora se osigurati oslanjanje tereta na najmanje dvije ručice.

Član 96.

Ako se teret na vozilima osigurava lancima, čeličnom užadi, klamfama ili na drugi način mora se osigurati potpuna stabilnost tereta pri prijevozu.

Iznimno, prijevoz prostornog drveta može se obavljati i vozilima sandučarima uz uvjet da se osigura stabilnost tereta pri prijevozu na način utvrđen u stavu 1. ovog člana.

Član 97.

Pri utovaru ili istovaru drvnih sortimenata dizalicom radnici moraju biti izvan zone opasnosti.

Član 98.

Šumske ceste, mostovi i propusti moraju biti održavani u takvom stanju da je omogućen siguran prijevoz drvnih sortimenata.

Član 99.

Pravila zaštite na radu utvrđena ovim pravilnikom odnose se i na šumsko uzgojne radove kao što su njega šume, uređivanje šume, zaštita šume, branje šumskog sjemena u krošnjama stabala i druge poslove.

Pri obavljanju poslova pošumljavanja primjenjuju se pravila zaštite na radu propisana za poljoprivredne radove.

Član 100.

Radovi na njezi šume, branju šumskog sjemena u krošnjama stabala i zaštiti kemijskim sredstvima u šumama i rasadnicima obavljaju se pod nadzorom za to ovlaštenog radnika, u skladu s odredbama samoupravnog općeg akta o zaštiti na radu u organizaciji.

Član 101.

Kemijska sredstva može pripremati, izdavati i upotrebljavati samo radnik koji ispunjava uvjete predviđene propisima o uvjetima za proizvodnju, pakovanje, držanje i promet otrova.

Član 102.

Prskanje, zaprašivanje i posipanje kemijskih sredstava mora se vršiti odgovarajućim uređajima.

Iznimno, prskanje, zaprašivanje i posipanje kemijskih sredstava malih površina može se vršiti i ručno.

Član 103.

Za obavljanje poslova, odnosno radnih zadataka pri radu s kemijskim sredstvima radnicima se moraju osigurati odgovarajuća osobna zaštitna sredstva i oprema.

Član 104.

Organizacije koje osim poslova uzgoja i iskorištavanja šuma obavljaju i djelatnost lovstva dužne su samoupravnim općim aktom o zaštiti na radu, a u skladu s važećim propisima koji reguliraju predmetnu materiju, utvrditi vrste i opseg opasnosti kao i obaveze radnika kojih se moraju pridržavati u provođenju mjera zaštite na radu.

4. Prijevoz, smještaj i ishrana radnika

Član 105.

Organizacija odnosno poslodavac dužni su svim radnicima koji rade na radilištima osigurati smještaj ili svakodnevni prijevoz od sabirnog mjesta do mjesta rada i obratno.

Član 106.

Organizacija odnosno poslodavac dužni su svim radnicima koji borave na radilištima osigurati smještaj u skladu s odredbama Pravilnika o osiguranju smještaja i prehrane radnika odnosno njihovog prijevoza od mjesta stanovanja do mjesta rada i natrag.

Član 107.

Organizacija odnosno poslodavac dužni su svim radnicima koji rade na radilištu osigurati topli obrok i pitku vodu bez obzira na to da li je na radilištu organiziran smještaj ili se radnici svakodnevno prevoze do mjesta rada.

Topli obrok mora se osigurati radnicima na mjestu rada, sredinom radnog vremena, mora biti raznovrstan i imati najmanje 5432 J (1300 kalorija).

Izuzetno, ukoliko se radi o teško pristupačnim terenima na kojima je zaposleno manje od pet radnika, radnicima se može dati obrok pripremljen na industrijski način.

III. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 108.

Na dan stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena odredaba Pravilnika o higijensko-tehničkim zaštitnim mjerama pri radu na eksploataciji šuma ("Službeni list", br. 41/61), koji je na temelju člana 85. Zakona o zaštiti na radu ("Narodne novine", br. 19/83) primjenjivan kao propisano pravilo zaštite na radu.

Član 109.

Organizacije i poslodavci dužni su provedbu odredbe člana 46. stava 2. ovog pravilnika osigurati u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 110.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana nakon objave u “Narodnim novinama”.